

Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusze zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD

PESEL

*Miejsce
na naklejkę
z kodem*

**EGZAMIN MATURALNY
Z GEOGRAFII**

POZIOM ROZSZERZONY

SIERPIEŃ 2011

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 21 stron (zadania 1 – 36) oraz barwną mapę. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z linijki, lupy i kalkulatora.
7. Barwną mapę możesz oderwać, ale po zakończeniu pracy włóż ją do arkusza egzaminacyjnego.
8. Na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
9. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:
150 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 60**

MGE-R1_1P-114

Zadania 1.–8. wykonaj na podstawie załączonej barwnej mapy fragmentu Gór Sowich.

Zadanie 1. (2 pkt)

Na fotografii znajduje się fragment obszaru przedstawionego na barwnej mapie szczegółowej. Na pierwszym planie jest widoczna część Bielawy.

Na podstawie: www.bielawa.pl

Na podstawie mapy uzupełnij poniższe zdania.

1. Obiekt oznaczony na fotografii literą A nosi nazwę .....
2. Wzniesienie z wieżą widokową, z której wykonano zdjęcie, nosi nazwę .....
3. Szczyt oznaczony na fotografii literą B nosi nazwę .....
4. Fotograf, wykonując to zdjęcie, skierował aparat w kierunku .....
(wpisz nazwę kierunku geograficznego)

Zadanie 2. (1 pkt)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Wieś Kamionki przedstawiona na mapie w polu D2 jest

- A. łańcuchówką.
- B. wielodrożnicą.
- C. owalnicą.
- D. widlicą.

Zadanie 3. (1 pkt)

Uzasadnij wpływ rzeźby terenu na rozmieszczenie zabudowy miejscowości Kamionki.

.....

.....

.....

Zadanie 4. (2 pkt)

Przedstawiony na mapie obszar charakteryzuje się małą gęstością sieci drogowej.

Podaj trzy przyrodnicze przyczyny braku dróg o twardej nawierzchni łączących bezpośrednio Bielawę z Kamionkami.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 5. (2 pkt)

W 2006 roku oddano do użytku obwodnicę Bielawy (H2, I2).

Podaj trzy korzyści społeczno-ekonomiczne dla miasta i jego mieszkańców wynikające z wybudowania tej drogi.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 6. (1 pkt)

Oblicz wysokość górowania Słońca w dniu przesilenia letniego w miejscu, w którym stoi wieża radiowo-telewizyjna nad Zbiornikiem Sudety w Bielawie (G1).

Obliczenia

Wysokość górowania Słońca wynosi .....

Zadanie 7. (2 pkt)

Z hotelu Czarny Rycerz (D2) udajesz się na wycieczkę na Wielką Sowę. W miejscu położonym na wysokości 500 m n.p.m., z którego rozpoczynasz wędrówkę, temperatura powietrza wynosi $+5^{\circ}\text{C}$. Oblicz temperaturę powietrza na szczycie Wielkiej Sowy. Przyjmij gradient wilgotnadiabatyyczny. Zapisz obliczenia.

Obliczenia

Temperatura na szczycie wynosi ..... $^{\circ}\text{C}$

Zadanie 8. (1 pkt)

Podaj nazwę własną dowolnego obiektu geograficznego znajdującego się w polu G2, który został przedstawiony za pomocą metody:

- zasięgu .....
- sygnatury punktowej .....

Zadanie 9. (2 pkt)

a) Zaznacz trzy cechy siatki geograficznej.

- A. Jest to układ południków i równoleżników narysowany na mapie.
- B. Jest to układ południków i równoleżników wyobrażony na kuli ziemskiej.
- C. Linie siatki przecinają się zawsze pod kątem prostym.
- D. Linie siatki przecinają się pod różnymi kątami.
- E. Południki są tej samej długości.
- F. Równoleżniki są tej samej długości.

b) Wpisz poprawne dokończenie zdania.

Sposób przeniesienia siatki geograficznej na płaszczyznę to .....

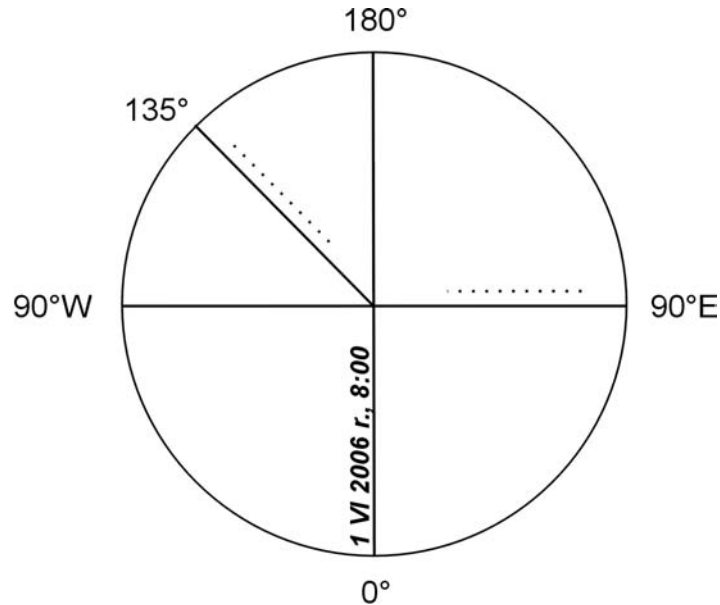
.....

Zadanie 10. (2 pkt)

Na rysunku przedstawiono południki zbiegające się na Biegunie Północnym. Na jednym z nich oznaczono datę i godzinę.

Wpisz daty i godziny, jakie są w tym momencie na południkach 90°E i 135°W. Zapisz obliczenia.

Obliczenia

Zadanie 11. (1 pkt)

Uporządkuj chronologicznie wymienione poniżej wydarzenia z przeszłości Ziemi, wpisując do tabeli litery A–E.

- A. zlodowacenie plejstocenijskie
- B. orogeneza alpejska
- C. orogeneza hercyńska
- D. rozwój pierwszych ptaków
- E. rozwój pierwszych glonów i sinic

**Wydarzenie
najstarsze**

**Wydarzenie
najmłodsze**

Zadanie 12. (2 pkt)

Na mapie numerami 1–5 zaznaczono położenie pięciu stacji meteorologicznych.

Wpisz w wyznaczone miejsca numer stacji, która wyróżnia się wymienionymi cechami. Podaj nazwę strefy klimatycznej i nazwę typu klimatu, w którym ta stacja jest położona.

A. Najmniejsza roczna amplituda temperatury powietrza – stacja nr .....

strefa ....., typ klimatu .....

B. Najmniejsza roczna suma opadów – stacja nr .....

strefa ....., typ klimatu .....

C. Ciepłe słoneczne lata i łagodne zimy, przewaga opadów w półroczu zimowym – stacja nr .....

strefa ....., typ klimatu .....

Zadanie 13. (1 pkt)

Uzupełnij model przyczynowo-skutkowy, tak aby poprawnie przedstawiał cyrkulację powietrza w strefie międzyzwrotnikowej.

A. powstanie pasatów w wyniku różnicy ciśnienia przy powierzchni Ziemi między zwrotnikami a równikiem

B. wstępujący ruch mas powietrza aż do osiągnięcia przez powietrze górnych warstw troposfery

C. opadanie mas powietrza w szerokościach zwrotnikowych i powstanie ośrodków wysokiego ciśnienia przy powierzchni Ziemi

D. silne nagrzanie powietrza w strefie równikowej

E. odpływ powietrza równikowego w kierunku zwrotników w górnej części troposfery

Zadanie 14. (1 pkt)

Każdej warstwie atmosfery wymienionej w tabeli przyporządkuj opis (A–D) będący jej krótką charakterystyką.

- A. Wraz z wysokością następuje duży spadek temperatury do wartości -90°C , gdyż nie zachodzą tu żadne reakcje, w trakcie których zostałoby wydzielone ciepło.
- B. Wzrost temperatury jest efektem pochłaniania promieniowania ultrakrótkofalowego przez zjonizowany tlen, azot, hel i wodór.
- C. W warstwie tej zachodzą prawie wszystkie procesy pogodowe; skupia prawie 99% pary wodnej zawartej w atmosferze.
- D. Szybki wzrost temperatury w górnej części tej warstwy jest wynikiem absorpcji promieniowania ultrafioletowego przez ozon.

Warstwa atmosfery	Opis
termosfera	
stratosfera	

Zadanie 15. (2 pkt)

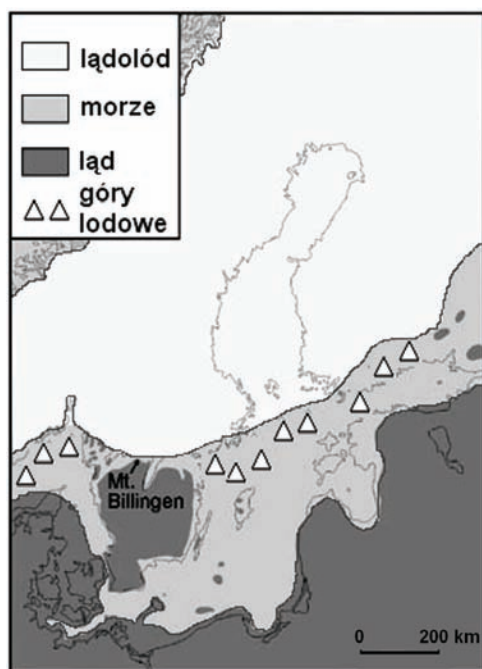
Każdej z podanych cech rytmu wahań przepływów rzek przyporządkuj odpowiadający jej typ ustroju. Podaj przyczynę wysokich stanów wody w wymienionych porach roku. Typy ustrojów rzecznych wybierz spośród podanych poniżej.

Typy ustrojów rzecznych: deszczowy monsunowy, deszczowy równikowy, śnieżno-deszczowy, deszczowy śródziemnomorski.

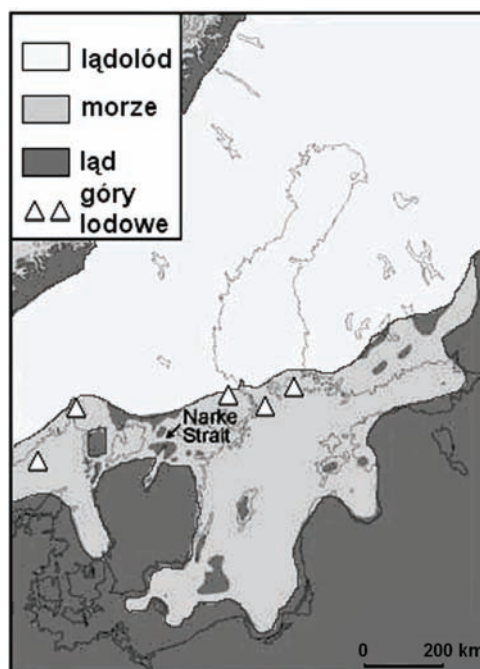
Roczny rytm wahań przepływu rzeki	Typ ustroju	Przyczyna wysokich stanów wody (maksymalnych przepływów)
bardzo wysokie stany wody latem, a małe zimą		
dwukrotne wezbrania w ciągu roku wiosną i latem		
małe przepływy latem, a wysokie zimą		

Zadanie 16. (2 pkt)

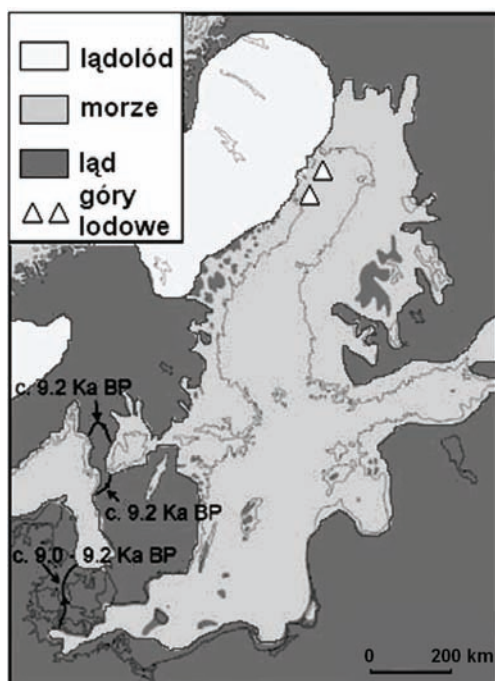
Na mapach przedstawiono kolejne fazy rozwoju Morza Bałtyckiego.

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

Źródło: S. Uścińowicz, *Jak zmieniał się Bałtyk*, Państwowy Instytut Geologiczny – Oddział Geologii Morza Państwowego Instytutu Geologicznego; www.pgi.gda.pl

a) Wpisz pod każdym z rysunków (1–4) właściwą nazwę fazy rozwoju Morza Bałtyckiego.

Fazy rozwoju Bałtyku: Bałtyckie Jezioro Lodowe, Jezioro Ancylusowe, Morze Litorynowe, Morze Yoldiowe.

b) Zaznacz czynnik, który miał wpływ na powstanie delty w ujściu Wisły.

- A. duża głębokość Zatoki Gdańskiej przy ujściu Wisły
- B. wiatry o przeważającym północnym kierunku
- C. utworzenie się piaszczystego wału Mierzei Wiślanej
- D. przewaga nizin na obszarze dorzecza Wisły

Zadanie 17. (2 pkt)

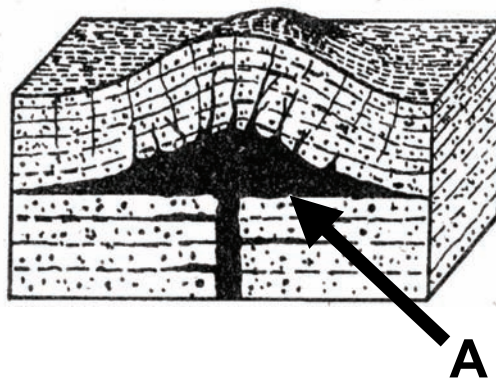
Obszar nizin w Polsce dzieli się na Pobrzeża Południowobałtyckie, Pojezierza Południowobałtyckie i Niziny Środkowopolskie.

Podaj dwie cechy środowiska przyrodniczego Pojezierzy Południowobałtyckich, które odróżniają je od pozostałych nizin Polski.

1. ....
2. ....

Zadanie 18. (2 pkt)

Na rysunku przedstawiono wybraną intruzję magmową.

Nazwij intruzję magmową oznaczoną na rysunku literą A oraz wyjaśnij sposób jej powstania.

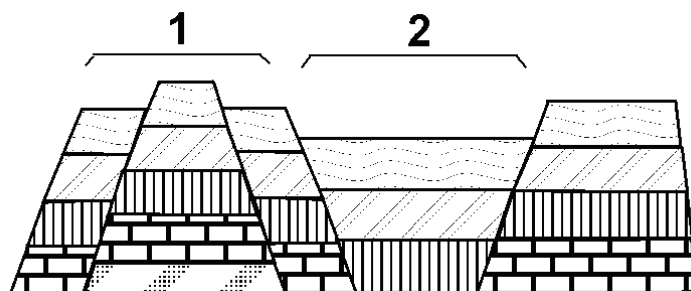
Nazwa formy .....

Sposób powstania formy

- .....
- .....
- .....

Zadanie 19. (2 pkt)

Na schematycznym rysunku przedstawiono strukturę tektoniczną charakterystyczną dla Gór Sowich.

a) Rozpoznaj elementy struktury oznaczone na rysunku numerami 1 i 2.

1. ....
2. ....

b) Zaznacz nazwę łańcucha górskiego o budowie przedstawionej na schematycznym rysunku.

- A. Alpy   B. Apeniny   C. Harz   D. Hindukusz   E. Pireneje

Zadanie 20. (1 pkt)

Na mapie numerami 1–12 zaznaczono wybrane obszary leśne w Polsce.

Wpisz numer, którym na mapie oznaczono każdy z wymienionych obszarów leśnych.

Puszcza Augustowska .....

Puszcza Niepołomska .....

Zadanie 21. (1 pkt)

Na mapie numerami 1–7 oznaczono obszary występowania wybranych mniejszości narodowych i grup etnicznych.

Wpisz obok każdej nazwy mniejszości narodowej lub grupy etnicznej numer, którym na mapie oznaczono obszar jej występowania.

Litwini .....

Łowiczenie .....

Zadanie 22. (1 pkt)

W tabeli przedstawiono zróżnicowanie religijne ludności Niemiec w 2011 roku.

Wyznanie	Liczba wyznawców w tys.	Udział w %
Katolicy	27700	34,0
Protestanci	27700	34,0
Muzułmanie	3014	3,7
Pozostali (inne wyznania i ateści)	23056	28,3
Liczba ludności ogółem	81470	100,0

Na podstawie: www.cia.gov

Na podstawie tabeli i własnej wiedzy podaj trzy różnice pomiędzy strukturą religijną ludności Niemiec a strukturą religijną ludności Polski.

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

Zadanie 23. (1 pkt)

Zdania dotyczą zróżnicowania ludności świata.

Wpisz obok każdego zdania literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub literę F, gdy zdanie jest fałszywe.

Główną przyczyną konfliktu w Sudanie jest spór narodowościowy między Hindusami a Arabami. ....

Arabowie należą do rasy białej. ....

Język węgierski jest jednym z języków romańskich. ....

Zadanie 24. (2 pkt)

Urbanizacja odbywa się na czterech płaszczyznach: demograficznej, ekonomicznej, przestrzennej i społecznej. Przejawami urbanizacji na płaszczyźnie demograficznej są: wzrost liczby ludności miejskiej, wzrost jej udziału w ogólnej liczbie ludności oraz migracje ludności ze wsi do miast.

Uzupełnij poniższe zdania, podając przejawy urbanizacji na płaszczyźnie ekonomicznej, przestrzennej i społecznej.

Przejawem urbanizacji na płaszczyźnie ekonomicznej jest
.....
.....

Przejawem urbanizacji na płaszczyźnie przestrzennej jest
.....
.....

Przejawem urbanizacji na płaszczyźnie społecznej jest
.....
.....

Zadanie 25. (1 pkt)

Poniżej opisano jedną z faz rozwoju gospodarczego.

Korzyści wielkiej skali (obniżenie jednostkowych kosztów produkcji) wynikające z zastosowania w przemyśle elektromaszynowym ruchomej taśmy montażowej spowodowały, że jego cechą charakterystyczną, podobnie jak przemysłu energetycznego, hutniczego i chemicznego, stała się koncentracja produkcji w dużych przedsiębiorstwach.

Na podstawie: A. Wieloński, *Geografia przemysłu*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2000

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Tekst charakteryzuje fazę

- A. agrarną.
- B. industrialną.
- C. przedindustrialną.
- D. postindustrialną.

Zadanie 26. (3 pkt)

Na podstawie tekstu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Restrukturyzacja przemysłu GOP-u obejmuje również hutnictwo żelaza, które zarówno tu, jak i w całym kraju, na początku pierwszej dekady XXI wieku przeżywa głęboki kryzys. Rozbudowany nadmiernie w minionych latach polski przemysł hutniczy wymaga modernizacji, przede wszystkim obniżenia kosztów produkcji, rozszerzenia asortymentu wyrobów hutniczych, produkcji wyrobów bardziej przetworzonych o wyższej jakości, zmian w procesie technologicznym. Konieczne jest też dalsze obniżenie emisji zanieczyszczeń hutniczych. Jednym z objawów regresu naszego hutnictwa jest zmniejszenie produkcji stali (1990 r. – 14 mln t, 2002 r. – około 8 mln t) spowodowane spadkiem krajowego popytu na stal i konkurencją ze strony producentów zagranicznych.

Na podstawie: *Geografia część 2*, praca zbiorowa pod red. D. Makowskiej, WSiP, Warszawa 2004

- a) Podaj trzy cechy polskiego hutnictwa żelaza przed rokiem 1989, w okresie gospodarki centralnie planowanej, które powodowały, że polskie huty nie mogły konkurować z hutami krajów wysoko rozwiniętych.

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

- b) Wyjaśnij, dlaczego restrukturyzacja i modernizacja tradycyjnych gałęzi przemysłu jest procesem:

– długotrwałym

- .....
.....
.....

– kosztownym

- .....
.....
.....

– rodzącym niezadowolenie społeczne, protesty i strajki niektórych grup społecznych.

- .....
.....
.....

Zadanie 27. (2 pkt)

Przyporządkuj każdemu okręgowi przemysłowemu literę, którą oznaczono wydobywane na jego obszarze surowce mineralne.

Surowce mineralne:

- A. ropa naftowa i gaz ziemny
- B. węgiel kamienny i rtęć
- C. węgiel kamienny i rudy żelaza
- D. uran i diamenty

Nazwa okręgu	Wydobywane surowce mineralne (wpisz literę)
Witwatersrand	
Damodar	
Doniecki	

Zadanie 28. (2 pkt)

a) Spośród wymienionych czynników lokalizacji przemysłu wybierz te, które zadecydowały o powstaniu Doliny Krzemowej, oraz te, które zadecydowały o powstaniu Zagłębia Ruhry. Wpisz w wyznaczone miejsca litery A–E, którymi oznaczono czynniki lokalizacji.

- A. zasoby węgla kamiennego
- B. bliskość najnowocześniejszych ośrodków naukowych
- C. nieskażone środowisko niezbędne w procesach technologicznych
- D. występowanie zasobów rud żelaza i soli potasowych
- E. wysoko wykwalifikowana kadra pracownicza

Dolina Krzemowa ..... Zagłębie Ruhry .....

b) Wyjaśnij, dlaczego przemysł zaawansowanych technologii jest kapitałochłonny.

.....

.....

.....

Zadanie 29. (1 pkt)

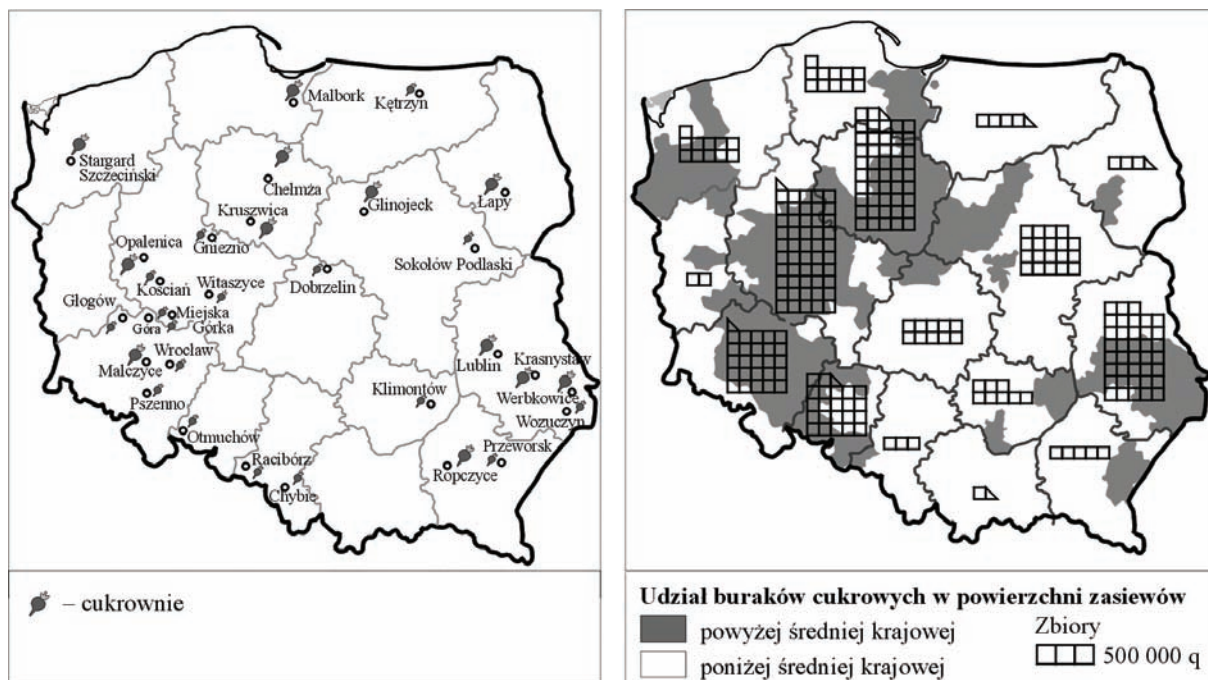
Przyporządkuj każdej z wymienionych roślin uprawnych typ klimatu, który najbardziej sprzyja jej uprawie, wpisując w wyznaczonych miejscach właściwą literę.

- A. umiarkowany ciepły
- B. podzwrotnikowy śródziemnomorski
- C. zwrotnikowy kontynentalny
- D. podrównikowy suchy
- E. równikowy wilgotny

kauczukowiec ..... winorośl .....

Zadanie 30. (3 pkt)

Poniżej przedstawiono rozmieszczenie cukrowni oraz wybrane dane dotyczące uprawy buraków cukrowych w Polsce.

Źródło: *Atlas geograficzny Polski*, Wydawnictwo Demart, Warszawa 2002

a) Wymień dwa województwa o największych zbiorach buraków cukrowych.

1. ....
2. ....

b) Zaznacz cechę charakterystyczną dla wszystkich obszarów, na których udział buraków cukrowych w powierzchni zasiewów jest wyższy od średniej krajowej.

- A. okres wegetacji powyżej 220 dni w roku
- B. roczna suma opadów powyżej średniej krajowej
- C. wysoki udział gleb I, II, i III klasy bonitacyjnej
- D. bardzo niski stopień towarowości rolnictwa

c) Sformułuj prawidłowość dotyczącą rozmieszczenia cukrowni w Polsce.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 31. (2 pkt)

W tabeli przedstawiono strukturę przewozów ładunków w Polsce według gałęzi transportu (bez żeglugi morskiej).

Rodzaje transportu		2000	2005	2009
Ogółem (w mld tonokilometrów)		284,7	228,2	282,8
W tym (w %)				
A		19,1	21,9	15,4
B		26,3	52,5	67,7
C		7,1	11,1	8,1
D	wodny śródlądowy	0,4	0,6	0,4
E	lotniczy	0,0	0,0	0,0

Na podstawie: *Mały Rocznik Statystyczny Polski 2010*, GUS, Warszawa 2010

a) Uzupełnij tabelę, wpisując we właściwe miejsca podane poniżej nazwy rodzajów transportu.

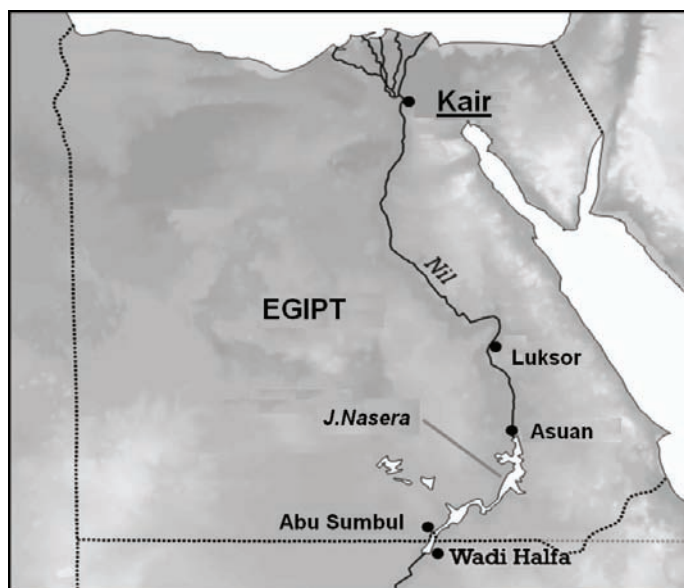
Rodzaje transportu: kolejowy, rurociągowy, samochodowy.

b) Podaj dwie przyczyny niskiego udziału transportu wodnego śródlądowego w strukturze przewozów ładunków w Polsce.

1. ....
2. ....

Zadanie 32. (2 pkt)

Na mapie przedstawiono położenie Zbiornika Nasera powstałego na skutek spiętrzenia Nilu Tamą Asuańską wybudowaną w latach 60. XX wieku.

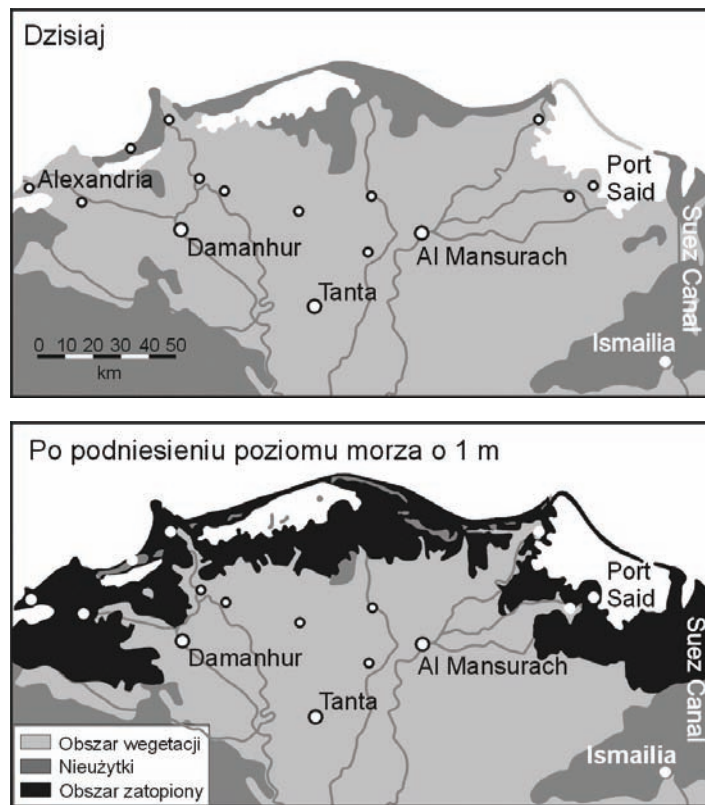

a) Wybierz cztery zdarzenia, które doprowadziły do zmniejszenia powierzchni żyznych gleb w delcie Nilu, i ułóż z nich ciąg przyczynowo-skutkowy. Wpisz w wyznaczone miejsca właściwe litery.

- A. osłabienie działalności akumulacyjnej Nilu w dolnym odcinku rzeki
- B. powiększanie się delty Nilu zbudowanej z nanosów rzecznych
- C. wybudowanie Zbiornika Nasera na Nilu
- D. cofanie się delty Nilu niszczonej przez morze
- E. osadzanie materiału skalnego na dnie sztucznego zbiornika

Na mapach przedstawiono współczesną deltę Nilu oraz obszar tej delty po przewidywanym podniesieniu się poziomu morza o 1 metr, które może nastąpić na skutek zmian klimatycznych na Ziemi.

Na podstawie: W. Lenart, *Pod kłosem czyli prognoza pogody*, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Warszawa 2007

b) Na podstawie rysunku i własnej wiedzy podaj dwie konsekwencje dla gospodarki Egiptu, które mogłyby wystąpić po podniesieniu się poziomu morza o 1 metr.

1. ....
2. ....

Zadanie 33. (3 pkt)

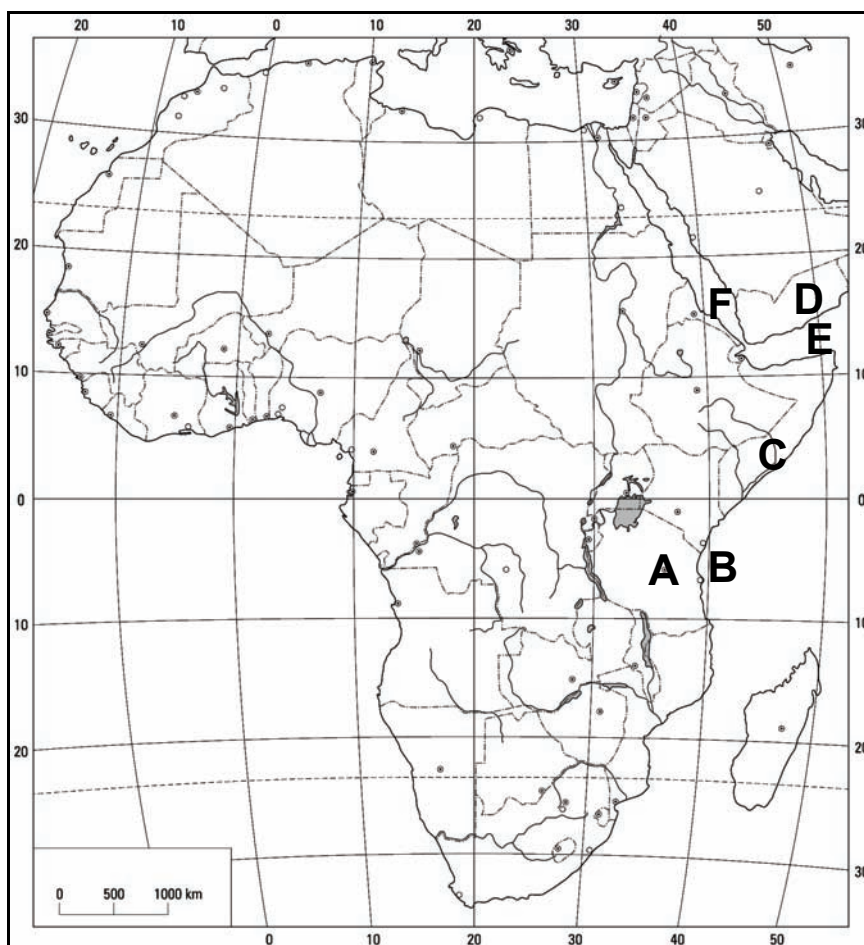
Tekst odnosi się do ataków terrorystycznych dokonywanych przez współczesnych piratów u wybrzeży Somalii.

Na piaszczystych wybrzeżach pogrążonej w wojnach Somalii wyrosła republika piratów, którą dowodzą przywódcy klanów i prowincji. Piraci porywają i łupią statki nie tylko w Zatoce Adeńskiej – głównym szlaku morskim między Europą i Azją, ale także na otwartym oceanie. „Nie mamy z nimi żadnych szans” – przyznał niedawno somalijski minister żeglugi – „mają więcej pieniędzy, lepszą broń, szybsze statki i łodzie, a w dodatku w swoich miastach na wybrzeżu mogą się czuć bezpieczni i bezkarni. Nie boją się nawet obcych wojsk, bo chowają się wśród cywilów lub za plecami zakładników”.

Długi na pół kilometra saudyjski supertankowiec „Sirius Star”, płynący w kierunku Przylądka Dobrej Nadziei z dwoma milionami baryłek ropy naftowej wartymi ponad sto milionów dolarów, został zaatakowany przez piratów prawie tysiąc kilometrów od afrykańskich wybrzeży. Opanowany przez piratów „Sirius Star” rzucił kotwicę u wybrzeży Somalii. Przed licznymi wojnami domowymi mieszkańcy wybrzeży utrzymywali się z połowu ryb. Wyjątkowo obfite łowiska i długa linia brzegowa są chyba jedynymi bogactwami, jakimi natura obdarowała Somalię. Cudzoziemskie statki rybackie od zawsze kłusowały na somalijskich wodach. Póki istniało jednolite państwo wyposażone w wojsko, policję, urzędy, rabusie nie zagrażali miejscowym rybakom. Gdy jednak w 1991 r. obalony został prezydent Somalii, kłusownicy z innych krajów jak sępy rzucili się na swoją ofiarę.

Na podstawie: W. Jagielski, *Gdy skończę szkołę, zostanę piratem* [w]: *Gazeta Wyborcza* 24.11.2008

Na mapie Afryki literami oznaczono wybrane kraje i akweny.

Na akwenach Afryki piraci uprowadzają statki w celu uzyskania okupu. U wybrzeży Somalii piractwo zagraża przewozowi towarów przez Zatokę Adeńską. Przez tę zatokę i Morze Czerwone prowadzi jeden z najruchliwszych szlaków żeglugowych na świecie.

a) Podaj litery, którymi na mapie oznaczono położenie Somalii i Zatoki Adeńskiej.

Somalia ..... Zatoka Adeńska .....

b) Na podstawie tekstu i własnej wiedzy podaj trzy przyczyny współczesnego piractwa morskiego u wybrzeży Somalii.

1. ....

.....

2. ....

.....

3. ....

.....

c) Zaproponuj dwa działania, korzystne dla społeczności lokalnej i międzynarodowej, służące rozwiązywaniu problemu piractwa morskiego u wybrzeży Somalii.

1. ....

.....

2. ....

.....

Zadanie 34. (1 pkt)

Wypełnij tabelę, wpisując we właściwe miejsca litery, którymi oznaczono nazwy organizacji pozarządowych wybrane spośród podanych poniżej.

Organizacje pozarządowe:

A. Międzynarodowy Czerwony Krzyż

B. Caritas

C. Amnesty International

D. Greenpeace

Główne cele działalności organizacji pozarządowych	Nazwa organizacji (wpisz literę A, B, C lub D)
Obrona praw człowieka w krajach, w których prawa te są łamane. Zapobieganie naruszaniu praw człowieka poprzez pokojowe akcje obywatelskie, np. pisanie listów do rządów naruszających te prawa.	
Ochrona środowiska naturalnego, w tym m.in. działanie na rzecz spowolnienia zmian klimatycznych, ochrona lasów, oceanów, sprzeciw wobec rozwoju energii atomowej, inżynierii genetycznej.	

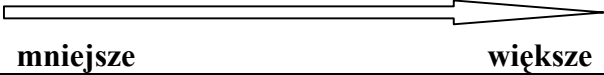
Zadanie 35. (1 pkt)

Zaznacz informację, która dotyczy wyłącznej strefy ekonomicznej ustalonej Konwencją ONZ o Prawie Morza.

- A. Ma szerokość 3–12 mil morskich i jest integralną częścią danego kraju.
- B. Ma szerokość do 12 mil morskich i daje danemu krajowi do kontroli celnej, sanitarnej i imigracyjnej.
- C. Ma szerokość do 200 mil morskich i daje danemu krajowi prawo tylko do wyłącznego łowienia ryb.
- D. Ma szerokość do 200 mil morskich i daje prawo do wyłącznej eksploatacji zasobów żywych i mineralnych wód morskich oraz dna morskiego.

Zadanie 36. (2 pkt)

Uzasadnij wzrost natężenia występowania podanych chorób w wymienionych krajach.

Choroba	Natężenie 	
	mniejsze	większe
Gruźlica	Norwegia – Ukraina – Turcja – Mozambik	
	Uzasadnienie	
	.....	
	.....	
	.....	
Żółta febra	Kanada – Turcja – Sudan – Kamerun	
	Uzasadnienie	
	.....	
	.....	
	.....	
Miażdżyca	Niger – Argentyna – Francja – USA	
	Uzasadnienie	
	.....	
	.....	
	.....	

BRUDNOPIS

Książki do matury: sklep.maturalny.pl

Arkusze do pobrania: arkusz.maturalny.pl

Książki do matury: sklep.maturalny.pl

Arkusze do pobrania: arkusz.maturalny.pl

Książki do matury: sklep.maturalny.pl

Arkusze do pobrania: arkusz.maturalny.pl

PESEL

MGE-R1_1P-114

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

Miejsce na naklejkę
z nr PESEL

Arkusze do pobrania: [Arkuszaturalny.pl](#)

Książki do matury: [sklepaturalny.pl](#)

WYPEŁNIA EGZAMINATOR

Suma punktów									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
60									
☐									

KOD EGZAMINATORA

KOD ZDAJĄCEGO

.....
Czytelny podpis egzaminatora